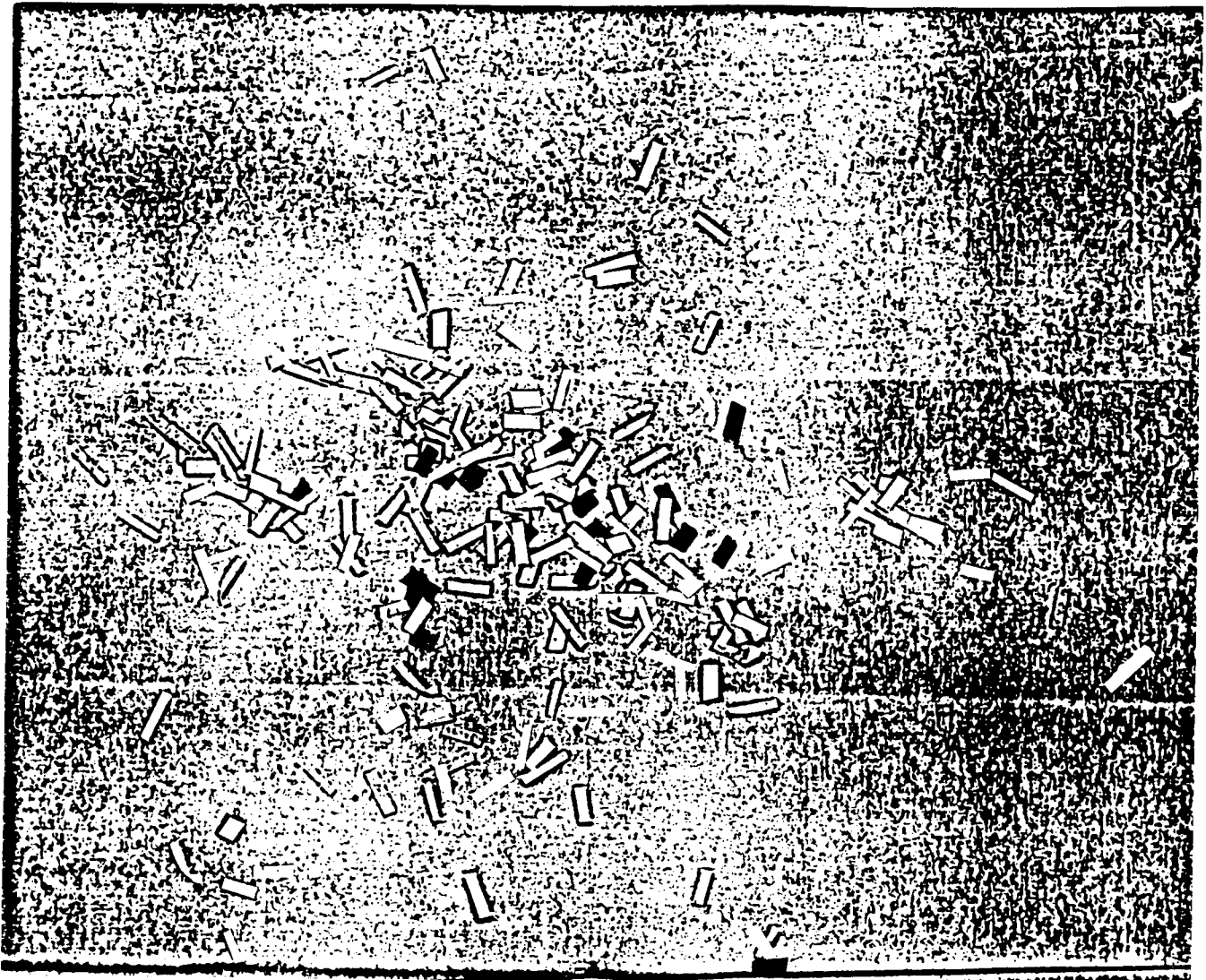

PARLEM DE LòGICA

per PERE ESTELRICH I MASSUTI

Sempre m'ha deixat insatisfet la típica disjuntiva "lletres/ciències". ¿Perquè obligam als nostres estudiants a definir-se ben prest, a prendre partit?

¿Perquè afirmam coses com: "És un home clarament de lletres" o "Lo seu són les ciències", tan a la lleugera ¿És que les persones porten al front un símbol: un poema o una fórmula?

Amb això polaritzam la cultura. Presentam només dues alternatives incompatibles, i educam segons aquest cànon. En el fons, ensenyam a pensar en blanc i negre.

No vull presentar arguments per justificar una molt diferent manera d'entendre la qüestió. Però sí aprofitaré aquestes planes per parlar una mica d'una branca del saber que ben pocs gosen incloure dins cap de les dues cares de la moneda: La lògica matemàtica. ¿Lletres o Ciències?

La lògica matemàtica, encara que agafi el qualificatiu d'una de les parts tradicionalment considerada més de ciències, no acaba de ser entesa totalment com a tros de les matemàtiques. Ans al contrari, no pocs pensadors i humanistes li han dedicat moltes i especials atencions.

UNA MICA D'HISTÒRIA

La lògica és antiga, i el seu desenvolupament ha estat lent. A poc a poc i sense presses. Com escrigué Oliver Heaviside: "la lògica pot ser pacient perquè és eterna".

Més de dos mil anys van desde els seus inicis fins al segle XX (o millor finals del XIX) on se li dóna una forta empenta, afegint-li el qualificatiu de "matemàtica". És a l'any 1879, amb la publicació de "Begriffsschrift" de Frege, que la lògica es converteix en lògica matemàtica. A partir d'aquesta data el procés s'ha accelerat vertiginosament. Ja podem parlar de la lògica com d'una cosa independent. Més tard vendrien Peano amb el primer simbolisme simple, Russell i Whitehead amb els "Principia Mathematica", Hilbert, Tarski..., fins arribar a Gödel, un dels cervells més importants del segle XX.

UN RECENT CONGRÉS

No fa gaire, tingué lloc a Barcelona, al Museu de la Ciència, el Primer Congrés Català de Lògica Matemàtica. Conferències, presentació de treballs, estudis i ponències a càrrec d'estudiosos del tema.

Les conclusions, és clar, es torbaran a aparèixer, però el fet de que tant l'interés de les sessions com el nombre d'interessats en seguir-les fos nombrós, ja és prou positiu.

La lògica matemàtica té, avui per avui, importants pilars dins l'Estat espanyol, i bona part d'ells són de parla catalana. Noms com Trilles, Bonet, Pla, Sales..., que són prou coneguts dins el món universitari i científic, han demostrat en aquest congrés l'alt nivell dels seus estudis. Estudis per altra banda ja publicats, o al manco anunciats a importants revistes estrangeres.

Un, qui ha estat alumne d'alguns d'aquests noms, sap molt bé la feina important que es fa a les Universitats de Barcelona en pro de la lògica matemàtica.

Valgui com a cloenda d'aquest escrit dir que ben a prop i en la nostra llengua es fa seriosament vertadera ciència en abstracte.

Son Cotoneret, Abril 1982